Eurasian Academy of Sciences
Eurasian Education & Literature Journal (International Refereed & Indexed)
Eurasian Academy of Sciences
Eurasian Education & Literature Journal
2019 Volume: 9 S: 12 - 18
Published Online june 2019 (http://edulit.eurasianacademy.org)
http://dx.doi.org/10.17740/eas.edu.2019-V9-01

ANALYSİS OF THE ADVANTAGES OF GREEN STAR APPLİCATİON İN FİVE STAR HOTELS İN İSTANBUL

Özlem YILDIRIM*

* İstanbul Ticaret Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İstanbul, Graduate Student
E-mail: ozzlem.yildirim@hotmail.com

Copyright © 2019 Özlem YILDIRIM. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Tourism is a concept closely related to the environment and sustainability. Natural charm is one of the elements that make up tourism, but this can be transferred further thanks to sustainable tourism. Nowadays businesses no longer profit without giving importance to social responsibility and green practices, Green star project is one of these practices. Inspections of the Ministry of Culture and Tourism have made people to raise awareness and as a result, businesses with the environmental-friendly are given a certificate in their effort to protect the environment. In this study, five-star hotels with green star applications in Istanbul's advantages were analyzed. First of all, the relationship between sustainable tourism and the environment is mentioned. Furthermore, green hotel management and green marketing are defined. In the scope of the research, five-star hotels in Istanbul were examined. Face to face in-depth interview technique was applied to 11 hotel managers in the working scope. According to the results of the study, all the 11 participating managers stated that green-star hotel management has great advantages.

Key Words: Environment, Sustainability, Tourism, Green Star

İSTANBUL'DA BEŞ YILDIZLI OTELLER DE YEŞİL YILDIZ UYGULAMASININ OTEL İŞLETMECİLİĞİNE SAĞLADIĞI AVANTAJLARIN ANALİZİ

ÖZET

Turizm çevre ve sürdürülebilirlikle yakından ilişkisi olan bir kavramdır. Turizmi oluşturan unsurlardan biri olan doğal çekicilik ancak sürdürülebilir turizm sayesinde daha ileriki zamanlara taşınabilir. Günümüzde artık işletmeler kar etmenin yanı sıra sosyal sorumluluk projelerine ve yeşil uygulamalara önem vererek hedeflerine ulaşmayı seçmişlerdir. Yeşil yıldız projesi de bunlardan biridir. Bu çalışmada, İstanbul'da bulunan beş yıldızlı otellerin yeşil yıldız uygulamasıyla elde ettikleri avantajları analiz edilmiştir. Çalışmada öncelikle, sürdürülebilir turizm ve çevre arasındaki ilişkiye yer verilmiştir. Daha sonrasında ise yeşil otelcilik ile yeşil pazarlama kavramları tanımlanmıştır. Araştırma kapsamında İstanbul bölgesindeki beş yıldızlı otel işletmeleri incelenmiştir. Araştırma için İstanbul'da bulunan 11 otel ile yüz yüze görüşülerek derinlemesine mülakat tekniği uygulanmıştır.

Çalışma kapsamın da incelenen beş yıldızlı otellerin yöneticileri ile görüşme sağlanarak kendilerine yeşil yıldız uygulamasıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Çalışma sonucuna göre ise, 11 katılımcının verdiği cevaplar doğrultusunda yeşil yıldızın otel işletmeciliğine çok büyük avantajlar sağladığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çevre, Sürdürülebilirlik, Turizm, Yeşil Yıldız

1. GİRİŞ

Turizm işletmeleri gün geçtikçe hızla değişim ve gelişim gösteren bir sektördür. Çevre ve turizm arasındaki bağ oldukça kuvvetli ve birbirlerini doğrudan etkileyen iki kavramdır. Hızla yayılan küreselleşme birçok sektörü etkilediği gibi turizmi de etkisi altına almıştır. Zamanla değişen hava koşulları çevresel kirliliğin giderek artması doğal dengenin yavaş yavaş bozulduğuna işarettir. Turizmin sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için doğal, kültürel ve tarihi değerlere ihtiyacı vardır (Atay & Dilek, 2013: 205). Bunlardan birinin yok olması demek turizmin doğrudan olumsuz bir şekilde etkilenmesi demektir. Sürdürülebilir turizm kavramı tam bu noktada büyük önem kazanmıştır. Gelecek nesillerimize daha iyi bir çevre bırakabilmenin yolu sürdürülebilir turizmden geçer. Bu yüzden işletmelerin çoğu çevresel uygulamaları yaygınlaştırarak çevreyi korumaya yönelik çalışmalar yapmışlardır.

Bu işletmelerin başında da ilk olarak konaklama işletmeleri gelmektedir. Konaklama işletmeleri çevreyi korumak ve çevre bilincinin daha iyi oluşmasını sağlayabilmek için bazı uygulamalara adım atmışlardır. Amerika da Yeşil Küre, Avrupa da Yeşil Anahtar ülkemizde ise, ilk uygulamalardan biri, TUROB Greening Hotels sertifikasıyla yeşillenen oteller olmuştur (Güler & Tufan, 2013: 16). Daha sonrasında Kültür ve Turizm Bakanlığının uyguladığı Yeşil Yıldız projesi ortaya çıkmıştır. Bu çalışma da, yeşil yıldız belgesine sahip olan otellerin hangi konularda avantaj elde ettikleri analiz edilmiş ve otel yöneticileriyle görüşülerek konu hakkında detaylı bilgiler elde edilmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Sürdürülebilir turizm, yerel kaynakların korunması, yaşam kalitesinin yükseltilmesi, turistik tüketicilerin ve bölge halkının ihtiyaçlarının gelecek düşünülerek karşılanması, ülkenin kültürel bütünlüğüne ve çevresine uygun turizm kapasitelerinin geliştirilmesidir. En çok enerji tüketen sektörlerden biri olan turizm, enerji tasarrufu, doğal kaynakların korunması ve çevresel yönetim gibi konulara ağırlık vermesi gerekir (Seyhan &Yılmaz, 2010: 3). Sürdürülebilir turizm gelişimi, gelecek yaratmak adına fırsatlar oluştururken ve geliştirirken, bugünün turistleri ve ev sahibi toplumlarının da beklenti ve gereksinimlerini karşılar. Bu olguda, kültürel entegrasyon, ekolojik çevre, biyolojik çeşitlilik ve yaşamsal sistemler desteklenirken, ekonomik, sosyal ve estetik gereksinimlerin karşılanabileceği yollarda bütün kaynakların yönetilmesinin planlanması gerçekleşmiş olmaktadır.

Son dönemde turistlerin, turistik bölgelerin kalitesi ile ilgili işletmelerden “temiz plaj ve suya erişim”, “ tesis ve çevresinde atık olmaması” gibi taleplerinin baskın olduğu görülmektedir. 2000’li yılların başından bu yana giderek artan “ yeşil tüketici hareketi” ne paralel olarak gelişen bu davranışlar turistlerin doğa ve çevre bilincinin oluştuğuna ve iklim değişikliği hususundaki hassasiyetlerinin arttığına işaret etmektedir (TÜSİAD, 2012, 27).

Son yıllarda sürdürülebilir turizm üzerine yapılan çalışmalar da çevresel baz da karşılık kazanmaya yönelik söylemler ön plana çıkmaktadır. Çevreyi koruyan ve aynı zamanda bireylerin gereksinimlerinin karşılandığı ortak stratejiler üzerinde durulduğu görülmektedir (Karadağ & Marangoz, 2017: 30). Sürdürülebilir stratejilerden yola çıkılarak, işletmelerin maliyetlerini çok zorlamayacak şekilde enerji konusunda yenilenebilir enerji kaynağı oluşturmaları, su tasarrufuyla ilgili gerekli çalışmalar yapmaları, hava ve gürültü kirliliğinin önüne geçilmesi için gerekli önlemlerin alınması, atık yönetimi ve geri dönüşüm konusunda gerekli hassasiyeti göstermeleri gibi hedeflerin konulması sürdürülebilir bir çevre için büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmalarla ilgili konaklama işletmelerine ve yatırımcılarına ülkemizde bazı yeşil sertifika programları uygulanmaktadır. Bu sertifikalar sayesinde hem çevre hem de yatırımcı olumlu yönde etkilenmektedir. Bu araştırmanın amacı, İstanbul’da beş yıldızlı oteller de yeşil yıldız uygulamasının otellerin işletmeciliğine sağladığı avantajları analiz etmek.

3. YEŞİL YILDIZ UYGULAMASI

Yeşil Oteller " dünyamızın korunmasına yardımcı olmak için su tasarrufuna, enerji tasarrufuna ve katı atıkları azaltmaya yönelik programlar hazırlamak isteyen çevre dostu otellerdir" (Green Hotels Association, 2014, 8). Türkiye'deki otel işletmelerinin çevre dostu faaliyetlerini desteklemek adına ilgili kurumlarca geliştirilmiş Mavi Bayrak Projesi, Çevre Etki Değerlendirme Raporu, Yeşil Yıldız, Beyaz Yıldız, Çevre Yönetim Sistemi (ISO 14001) ve Yeşillenen Oteller Projeleri gibi yerel uygulamalar bulunmaktadır (Esen & Hüseyinli, 2018:166).

Yeşil otelcilik, kapsamında çevrenin korunması, çevre bilincinin geliştirilmesi, turistik tesislerin çevreye olan olumlu katkılarının teşvik edilmesi ve özendirilmesi amacıyla 1993 yılından itibaren talep eden ve aranılan nitelikleri taşıyan konaklama tesislerine, Turizm Bakanlığınca Çevre Dostu Kuruluş Belgesi (Çam Simgesi) verilmiştir. 2008 yılında çıkarılan yönetmelik ile birlikte çam simgesi yerini Yeşil Yıldız'a bırakmıştır. Çevreye Duyarlı Konaklama sertifikası (Yeşil Yıldız), su tasarrufu, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, çevreye zararlı atıkların azaltılması, konaklama işletmelerinin daha yatırım aşamasından itibaren çevre duyarlılığı kazanması ve çevreye uyumunun arttırılması, çevre eğitimlerinin sağlanması ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliğini hedeflemektedir (Arısoy, 2014). Bu nedenle, çevreye duyarlı konaklama işletmeleri için uygulanmakta olan sınıflandırma formu, güncelleştirilmiş ve geliştirilmiş olup " Turizm İşletmesi Belgeli Konaklama Tesislerine Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi Verilmesine Dair 2008/3 no'lu Tebliğ" ekinde, 22.09.2008 tarih ve 27005 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir (Celiloğlu, 2014, 340).

Tebliğ, enerji, su, çevreye zararlı maddelerin tüketiminin ve atık miktarının azaltılmasını, enerji verimliliğinin arttırılmasını, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesini, konaklama işletmelerinin yatırım aşamasından itibaren çevreye duyarlı olarak planlanmalarını ve gerçekleştirilmelerini, tesisin çevreye uyumunu, çevreyi güzelleştirici düzenleme ve etkinlikleri, ekolojik mimariyi, çevreye duyarlılık konusunda bilinçlendirmeyi, eğitim sağlanmasını ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılmasını kapsamaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı).

Yeşil Yıldız sertifikasına sahip olmak için genel yönetim, enerji, su eğitim, yatak odalarındaki düzenlemeler, tesisin çevre uyumu, ekolojik mimari, deterjan ve kimyasallar, atıklar ve diğer hizmetler konularında 122 kriter belirlenerek bu kriterlerden her işletme farklı puanlar almaktadır. Tesisin sınıfı ve bulunduğu konuma göre puanlamalar farklılık göstermektedir. Oteller gerekli olan asgari puanı elde ettiklerinde kendilerine yeşil yıldız belgesi verilmektedir. Yeşil yıldız belgesine sahip olan otellerin tabelalarında çevreye duyarlı tesis yazarak yıldızları yeşil olarak dizayn edilmiştir.

Şekil 1: Çevreye Duyarlı Tesis Belgesi

Kaynak: http://yenisehir.wikia.com

Tablo 1. *Yeşil Yıldız Alabilmeleri İçin Tesislerin Alması Gereken Asgari Puanlar*

TESİSİN SINIFI	ASGARİ PUAN	
	TATİL TESİSLERİ	ŞEHİR TESİSLERİ
5 Yıldızlı Tatil Köyü	330	
5 Yıldızlı Otel	300	250
4 Yıldızlı Tatil Köyü	280	
4 Yıldızlı Otel	230	200
3 Yıldızlı Otel	170	170
1-2 Yıldızlı Otel	140	140
Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yeşil Yıldız Broşürü		

Yeşil Yıldız kriterleri formunun ana başlıkları ve bu başlık konularının puanları şöyle belirlenmiştir; (Sert, 2017, 12).

- Genel Yönetim (13 konu üzerinden 72 puan)
- Eğitim (6 konu üzerinden 17 puan)
- Tesisin yatak odalarındaki düzenlemeler (23 konu üzerinden 70 puan)
- Tesisin çevreye uyumu, çevreyi güzelleştirici düzenleme ve etkinlikler (6 konu üzerinden 27 puan)
- Ekolojik Mimari (8 konu üzerinden 42 puan)
- Enerji (22 konu üzerinden 178 puan)
- Su (16 konu üzerinden 57 puan)
- Deterjanlar, dezenfektanlar ve tehlikeli kimyasal maddeler (6 konu üzerinden 16 puan)
- Atıklar (12 konu üzerinden 53 puan)
- Diğer hizmetler (10 konu üzerinden 51 puan)

Şekil 2: Yeşil Yıldız Belgesi Başvuru Süreci

Kaynak: http://yenisehir.wikia.com

Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisi Belgesi talebi aşağıda belirtilen belgeler ile birlikte Kültür ve Turizm Bakanlığına yapılır; (Cömert & Özata, 2016: 1172).

- İşletmelerin çevre politikası ve eylem planının olması,

- Tesiste eylem planını uygulayacak özel bir yetkilinin olması veya işletmede uygulamadan sorumlu bir yetkili ile birlikte, bu hizmetin bir uzmandan veya uzman firmadan alınması,
- İşletme tarafından çevre bilincinin artırılması çevresel tedbirlerin ve eylem planının uygulanmasını temin etmek için personele eğitim verilmesi,
- Çevreye duyarlı atık su planının bulunması,
- Turizm konaklama işletmesinde kullanılan tüm tesisat, teçhizat ve donanımların koruyucu bakım ve onarımının periyodik olarak yapıldığına dair kayıtların tutulması,
- İşletmenin su tüketimi, ısıtma ve soğutma için enerji tüketimi, elektrik tüketimi ve genel enerji tüketimi konusunda verileri toplaması ve izlemesi,
- İşletmede kullanılan kimyasal maddelerin (hacim ve/ veya ağırlık olarak) izlenmesi ve verilerin toplanması,
- Tesiste ortaya çıkan atık miktarının (hacim ve/veya ağırlık) izlenmesi ve verilerin toplanması,

Her geçen gün giderek artış gösteren Çevreye Duyarlı konaklama işletmeleri sayısı Kültür ve Turizm Bakanlığından alınan verilere göre 03.12.2018 tarihi itibariyle İstanbul'da beş yıldızlı otel işletmelerinden 39 tanesi Yeşil Yıldız belgesi almaya hak kazanmış işletmelerdir.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın amacı ve Önemi

İstanbul'da çevreye duyarlı tesis belgesine sahip olan beş yıldızlı otellerin çevre için yaptığı çalışmalar ve bu çalışmalardan yola çıkarak sağladıkları avantajları analiz etmek araştırmanın amacıdır. Bununla birlikte araştırma da yeşil yıldız belgesine sahip olmayan otelleri bu konuda bilgilendirerek onları da çevreci otel yapmaya teşvik etmek hedeflenmiştir.

4.2. Veri Toplama ve Örneklem

Bu çalışma da amaçlı örnekleme yönteminden kartopu örnekleme tekniği kullanılmıştır ve çalışma kapsamına 39 otelden yalnız 11 otel genel müdürü alınmıştır. Araştırma da nitel araştırma yaklaşımına dayalı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme yapılırken yönteme uygun açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Toplamda 7 soru hakkında bilgi alınmıştır. Görüşmeler de kullanılmış sorulara EK-1'de yer verilmiştir. Görüşmeler zaman ve veri kaybını önlemek adına ses kayıt cihazından yararlanılmıştır. Daha sonra toplanan veriler araştırmacı tarafından ayrıntılı bir şekilde rapor edilip değerlendirilmiştir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen verilerden hareketle araştırma ile ilgili sonuçlar değerlendirilerek, yeşil yıldızlı oteller hakkında öneriler geliştirilmiştir.

Çevre, tüm canlıları içinde barındıran, onların yaşamlarını sağlayan bir döngüdür. Çevre de meydana gelebilecek herhangi bir tahribat doğrudan ya da dolaylı olarak tüm canlıların zarar görmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle çevrenin korunması, çevre bilincinin oluşması sürdürülebilirlik açısından büyük önem arz etmektedir. Bundan dolayı da konaklama işletmeleri için sürdürülebilirlik ve çevre konusu büyük önem taşımaktadır. Gelecek nesillere daha aydınlık, daha güzel ve daha temiz bir çevre bırakmak için işletmelere büyük görev düşmektedir. Konaklama işletmeleri çevreci bir yaklaşımla hem ekonomik avantaj sağlar hem de otelin prestij kazanmasını sağlar. Otel işletmeleri hizmet ve üretimin yoğun olduğu bir sektördür. Otellerin çevrenin korunmasına yönelik alacakları birtakım önlemler onları finansal açıdan tasarruf etmelerine olanak sağlar.

Yapılan bu çalışmada, beş yıldızlı oteller de yeşil yıldız belgesinin otellerin işletmeciliğe sağladığı avantajlar analiz edilmiştir. Buna göre araştırma kapsamında ele alınan 11 adet beş yıldızlı otel işletmesiyle yüz yüze görüşme sağlanmıştır. Yapılan araştırma sonucunda yeşil yıldız belgesi alan otellerin maliyet, pazarlama, müşteri memnuniyeti ve imaj konusunda avantaj sağladıkları ortaya çıkmıştır. Dezavantaj konusunda ise, otel yöneticilerinin verdikleri cevaplara göre yeşil yıldız uygulamasının herhangi bir dezavantajı olmadığı sadece yatırım aşamasında yüksek bir maliyet gerektirdiğini söylemişlerdir. Bununla birlikte yeşil yıldız algısının ülkemizdeki durumuyla ilgili görüşleri, tam anlamıyla ülkemiz de bilinir düzey de olmadığı özellikle yabancı misafirlerin bu konuyla daha çok ilgilendiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılar yeşil yıldız uygulamasının geleceğe ilişkin durumuyla ilgili, ilerleyen zamanlar da çevreci otellerin giderek artacağını ancak devletin otellere bu konu da teşvik vermesiyle daha da güzel gelişmeler yaşanacağını belirtmişlerdir.

KAYNAKÇA

- Atay, L. ,& Dilek, E. (2013). Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama Uygulamaları: İbis Otel Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18 (1), 203-219.
- Celiloğlu, F. (2014). Yeşil Pazarlamanın Turizmde Satın Alma Davranışlarına Etkisinin İncelenmesine Yönelik Organik Oteller Üzerine Bir Uygulama. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Cömert, M. , & Özata, E. (2016). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Yeşil Yıldız Çevreye Duyarlılık Projesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9 (47).
- Esen, S. , & Hüseyinli, E. (2018). Türkiye'deki Otellerin Çevre Dostu Uygulamalarına Yönelik Müşteri Farkındalığının İncelenmesi. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7 (3), 162-174.
- Güler, O. , & Tufan, E. (2013). Sürdürülebilir Bir Yatırım Örneği Olarak Yeşil Otelcilik. Turizmde Güncel Konu ve Eğilimler, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Karadağ, L. , & Marangoz, M. (2017). Sürdürülebilir Turizm Açısından Alternatif Turizmin Önemi: Marmaris Örneği. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Akademik Dergisi, 4 (2), 29-40.
- Kozak, M. (2014). Sürdürülebilir Turizm. Detay Yayıncılık, Ankara.
- Sert, A. (2017). Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama Uygulamaları: Doğa Residence Otel Örneği. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 1-20.

İNTERNET KAYNAKLARI

- http://www.ekoyapidergisi.org/306-sürdürülebilir-turizmde-yesillenen-oteller-projesi.html (Erişim Tarihi: 13.10.2018)
- http://www.ekoyapidergisi.org/1001-cevreye-duyarli-tuketici-cevreye-duyarli-tesis-sayisini-artiriyor.html (Erişim Tarihi: 13.10.2018)
- http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-11596/cevreye-duyarlilik-kampanyasi-yesil-yildiz.html (Erişim
- http://www.yigm.kulturturizm.gov.tr/yesil/yıldız/brosuru (Erişim Tarihi: 23.11.2018)
- http://www.yigm.kulturturizm.gov.tr/cevreye/duyarlılık/kampanyası (Erişim Tarihi: 23.11.2018)
- http://www.yenisehir.wikia.com/yesil/yıldız (Erişim Tarihi: 25.11.2018)
- TÜSİAD. (2012). http://www.tusiad.org/faaliyet/raporu (Erişim Tarihi: 13.12.2018)

EKLER

EK 1: Yeşil yıldız uygulamasına yönelik görüşme de sorulan sorular aşağıdaki gibidir;

1- Oteliniz de kaç yıldır yeşil yıldız uygulaması var?
2- Yeşil yıldız belgesi almak için geçirdiğiniz süreci ve bu girişimde bulunma nedenlerinizi kısaca açıklar mısınız?
3- Yeşil yıldız uygulamalarının işletmenize sağladığı avantajlar neler?
4- Yeşil yıldız uygulamasının dezavantajı olduğunu düşünüyor musunuz?
5- Otelinize gelen misafirlerin yeşil yıldız uygulamasına tutumları nasıl? Ne tür olumlu ya da olumsuz tepkiler alıyorsunuz? Yerli ve yabancı turistlerin otelinize ilgisi nasıl?
6- Çevreye duyarlı otelcilik anlayışında ülkemiz nasıl bir karneye sahip? Yeterince biliniyor mu?
7- Yeşil yıldız uygulamalarının ilerleyen zamanlar da artış göstereceğini düşünüyor musunuz? Bu konuyla ilgili sizin düşünceleriniz neler?